

Donat que compartim plenament el propòsit de la Recomanació relativa a la condició de l'artista i volem cercar solucions als problemes laborals i jurídics en cadascuna de les professions artístiques i culturals i dissenyar una estratègia d'actuació que permeti millorar la legislació vigent que regula el sector. Donat que tothom té dret a l'accés a la cultura i que els poders públics han de promoure-ho que aquest estatut es dugui a la pràctica és un assumpte que transcendeix el sector cultural i que afecta els drets i oportunitats de tota la ciutadania.

Vist que el Conveni sobre la protecció i la promoció de la diversitat de les expressions culturals, fet a París el 20 d'octubre del 2005, és vigent al Principat d'Andorra des del 6 de maig del 2007.

El Consell General, en la sessió ordinària del dia 23 de gener del 2020,

Acorda

Encomanar al Govern que, en el termini màxim de 6 mesos, disposi d'un informe que defineixi la condició d'artista a partir del qual, a finals del present any, elabori una diagnosi de la situació de l'artista i de les indústries culturals.

L'objectiu és determinar les mesures per assegurar les condicions necessàries per al desenvolupament idoni i sostenible de les seves activitats i que tingui en compte aspectes com el de la protecció social, la contractació, la formació, la tributació i la propietat intel·lectual.

Aquesta diagnosi servirà de base d'una banda a Govern per implementar les accions que consideri adients que no precisin canvis legislatius i d'altra a tots els grups parlamentaris per impulsar, conjuntament, una proposició de llei que concreti les modificacions legislatives que afectin directament a les professions culturals.

Per fer-ho, els grups parlamentaris es comprometen a participar, econòmicament i de forma proporcional a la seva representació parlamentària, en la contractació de l'assessorament tècnic necessari per adoptar un Estatut de l'artista i del treball cultural abans de finalitzar aquesta legislatura.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 23 de gener del 2020

Roser Suñé Pascuet
Síndica General

Edicte

La síndica general comunica que el Consell General en la seva sessió del dia 23 de gener del 2020, exercint les competències que li atribueix l'article 139 del Reglament del Consell General, ha aprovat el següent:

Acord de reconeixement de la crisi climàtica i de declaració de l'estat d'emergència climàtica i ecològica

Exposició de motius

La Constitució del Principat d'Andorra preveu en l'article 31 que és funció de l'Estat vetllar per la utilització racional del sòl i de tots els recursos naturals, amb la finalitat de garantir a tothom una qualitat de vida digna, de restablir i mantenir per a les generacions futures un equilibri ecològic racional en l'atmosfera, l'aigua i la terra, i de defensar la flora i la fauna autòctones.

L'equilibri ecològic racional per a les generacions futures al qual fa referència el capítol sobre els drets i principis econòmics, socials i culturals de la Carta Magna, es veu amenaçat pels impactes que les evolucions climàtiques estan produint sobre els diferents ecosistemes, tant a escala global com a escala local.

L'escalfament del sistema climàtic és inequívoc, tal com es dedueix dels augments de temperatura de l'atmosfera i dels oceans, de la disminució de les quantitats de neu i gel, i de l'augment del nivell del mar. Molts dels canvis observats des de la dècada de 1950 no tenen precedents en dècades ni en mil·lennis. Així ho posen de manifest els informes d'avaluació del cinquè cicle del Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Clima.

Des de mitjans del segle XX s'han observat canvis en la freqüència i intensitat de molts esdeveniments meteorològics i climàtics extrems. Alguns d'aquests canvis s'han relacionat amb la influència humana, incloent-hi la disminució de les temperatures fredes extremes, l'augment de les temperatures càlides extremes, l'increment anormalment alt del nivell de la mar i el creixement del nombre d'episodis de precipitacions intenses en diverses regions.

El darrer estiu ha estat inusualment càlid, i s'han batut a tot Europa, però també a casa nostra, rècords absoluts de temperatures tant pel que fa a les màximes com a les mínimes. D'acord amb les projeccions climàtiques més recents, els valors excepcionals observats durant aquesta canícula seran valors habituals en les properes dècades. És molt probable que les onades de calor es produeixin amb

més freqüència i que siguin de més durada, i que els esdeveniments extrems de precipitació siguin més intensos.

Després que en la XXI Conferència de les parts del Conveni marc de les Nacions Unides sobre el canvi climàtic, s'adoptés l'Acord de París el 12 de desembre del 2015 per millorar l'aplicació del Conveni, el cap de Govern el va signar en la primera tanda de signatures que va tenir lloc a la seu de les Nacions Unides a Nova York el 22 d'abril del 2016, i el Consell General el va ratificar per unanimitat el 30 de novembre del 2016. L'Acord va entrar en vigor el 4 de novembre del 2016, un cop que no menys de 55 parts de la Convenció, les emissions estimades de les quals representen globalment almenys un 55% del total de les emissions mundials de gasos amb efecte d'hivernacle, dipositessin els instruments de ratificació, acceptació, aprovació o adhesió.

L'Acord de París ha suposat un punt d'inflexió en l'actuació contra el canvi climàtic. Després d'anys de negociacions, els països van acordar limitar l'augment de la temperatura global per sota de 2 graus centígrads, i esforçar-se per tal que l'increment es mantingui a 1,5 graus.

Ara bé, amb els compromisos plantejats per les parts, sense esforços addicionals als que es fan per reduir les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle, avui en dia, s'espera un augment global de les emissions impulsat per les activitats econòmiques i el creixement de la població mundial. La temperatura superficial global mitjana l'any 2100 per als escenaris de referència -sense mitigació addicional- se situarà entre 3,7 °C i 4,8 °C, per sobre de la mitjana del període 1850-1900, i aquest interval podria augmentar fins a 2,5 °C i a 7,8 °C quan s'hi inclou la incertesa del clima (entre els percentils 5% i 95%), considerant els diferents models climàtics.

Per limitar l'escalfament per sota de 2 °C respecte als nivells preindustrials, caldria seguir probablement escenaris d'emissions en els quals s'assoleixin per a l'any 2100 concentracions de CO₂ equivalents a l'entorn de 450 parts per milió (ppm). Aquests escenaris es caracteritzen per arribar al 2050 a reduccions de les emissions globals d'entre el 40% i el 70% en comparació de les del 2010, i a la neutralitat de carboni el 2100.

Malauradament, l'11 de maig passat els sensors de l'observatori de referència de Mauna Loa, a Hawaii, van registrar una concentració atmosfèrica de diòxid de carboni (CO₂) que sobrepassava per primera vegada des de l'antiguitat de la humanitat les 415 parts per milió (ppm). Com a referència de l'evolució, el 2017 ja va situar-se per sobre de 410 ppm.

Mantenir l'escalfament per sota del llinar de 2 °C és d'interès (ambiental, social i econòmic) i assequible, i així ho posa de manifest el Grup Intergovernamental d'Experts sobre el Clima (GIEC) en el seu informe especial sobre els 1,5 °C (SR1.5, 2018). El GIEC és clar en la seva advertència: les conseqüències derivades de l'actual model basat en els combustibles fòssils seran catastròfiques en el futur; les decisions o inaccions d'avui tindran conseqüències en el demà.

En els darrers anys, diverses iniciatives populars han clamat per l'acció decidida dels governs, i han requerit la declaració de la urgència climàtica i sobre les conseqüències sobre els diferents sistemes. A escala local, un grup de joves s'ha adherit a la iniciativa *Fridays for Future*, impulsada per la jove sueca de setze anys Greta Thunberg.

Posant de manifest un alt grau de responsabilitat del conjunt de forces polítiques representades en l'arc parlamentari, el Consell General va promulgar per unanimitat la Llei 21/2018, del 13 de setembre, d'impuls de la transició energètica i del canvi climàtic (Litecc). Una Llei moderna, innovadora i capdavantera en relació amb els marcs legals d'altres països, en la lluita contra el canvi climàtic i a favor de la transició energètica.

Andorra vol continuar sent un actor actiu, i per aquest motiu vol donar suport a la declaració de l'emergència climàtica que promou la ciutadania a tot el planeta i, alhora, impulsar les previsions de la Llei 21/2018 esmentada.

El Consell General, en la sessió ordinària del dia 23 de gener del 2020,

Acorda

Reconèixer la crisi climàtica i en conseqüència declarar l'estat d'emergència climàtica i ecològica per mobilitzar coherentment els recursos necessaris per reduir les emissions anuals no absorbides de gasos d'efecte d'hivernacle en relació amb l'escenari *Business as usual*, en un mínim de 37% a l'any, horitzó 2030, i alhora impulsar la transició cap a la neutralitat de carboni del nostre país, en el context de l'Objectiu de desenvolupament sostenible 13.

I alhora, encomanar a Govern l'adopció de les mesures següents:

En l'àmbit de l'agricultura (Objectiu de desenvolupament sostenible 2):

1. Fomentar la diversificació de la producció agrícola i el consum dels productes de proximitat.
2. Fomentar les tradicions agrícoles-ramaderes com a garants de la preservació del paisatge i la biodiversitat del medi a Andorra.

En l'àmbit de l'educació i la participació ciutadana (Objectiu de desenvolupament sostenible 4):

3. Incloure un representant dels joves a la Comissió Nacional de l'Energia i del Canvi Climàtic i a la Conferència de les parts del Conveni Marc de les Nacions Unides sobre el Canvi Climàtic, elegits pel Fòrum Nacional de la Joventut.

4. Impulsar campanyes educatives a les escoles per conscienciar de la importància de la preservació del medi ambient i incentivar que el cent per cent de les escoles del país esdevinguin escoles verdes.

5. Impulsar polítiques que redueixin el consum, per evitar la producció de residus innecessaris.

En l'àmbit de l'aigua (Objectiu de desenvolupament sostenible 6):

6. Preservar i gestionar l'aigua, des d'una perspectiva integral, per protegir els recursos hídrics i fomentar-ne la utilització responsable i sostenible, dotant el país d'una nova llei d'aigües que entri en vigor abans de l'any 2023.

En l'àmbit de la mobilitat sostenible i de les ciutats sostenibles (Objectiu de desenvolupament sostenible 11):

7. Elaborar l'estratègia nacional de mobilitat i els plans de mobilitat parroquial, així com promoure plans de mobilitat sostenible per als treballadors de totes les administracions, de les entitats públiques i les empreses privades de més de 100 treballadors, per tal de garantir el compliment dels objectius definits per la Litecc, d'acord amb els terminis fixats per la mateixa Llei.

8. Prioritzar l'ús del transport públic col·lectiu i el transport compartit respecte al vehicle privat mitjançant el foment del transport públic intermodal, així com impulsar activament l'estudi de la viabilitat d'altres mitjans de transport sostenible.

9. Seguir millorant la qualitat de l'aire mitjançant, entre altres mesures, el foment de l'adquisició de vehicles elèctrics, la renovació del parc mòbil de l'Estat per vehicles elèctrics, la instal·lació de més punts de càrrega per a vehicles elèctrics, la implantació d'una plataforma nacional per compartir cotxe, l'augment de les parades de bicicleta elèctrica compartida i la creació de carrils bici a tot el país, fomentant zones a velocitat reduïda i la modificació de les tarifes dels aparcaments per aconseguir que beneficiï les estades llargues i penalitzi les curtes.

10. Impulsar la creació d'una taxa de CO₂ finalista per dotar el fons verd que preveu la Litecc abans de l'any 2022.

11. Promoure més espais i zones verdes als nuclis urbans i més espais destinats als vianants.

12. Eliminar l'ús dels fitosanitaris en els espais verds públics abans de l'any 2022 i incentivar-ne l'eliminació en l'àmbit privat.

13. Seguir incentivant fiscalment els vehicles menys contaminants en detriment dels més contaminants en funció dels criteris internacionals que es vagin acordant, promoure la mobilitat eficient i anar ajustant -a llarg termini- la taxa de tinença dels vehicles, que actualment ja es basa en els grams de CO₂ emesos per quilòmetre. La taxa de tinença de vehicles s'ha de destinar íntegrament al fons verd.

En l'àmbit de l'energia i del canvi climàtic (Objectiu de desenvolupament sostenible 7):

14. Dotar el fons verd en el pressupost del Govern a partir del 2021.

15. Elaborar l'estratègia energètica nacional d'acord amb la jerarquia establerta en la llei per tal de garantir els objectius definits per la Litecc i, concretament, que la producció elèctrica nacional provingui en un 80% d'energies renovables, fomentant l'energia hidràulica, la solar, l'èolica, la geotèrmia i la biomassa. D'altra banda, l'any 2030, un terç de la producció elèctrica haurà de ser de producció nacional. Aquesta estratègia s'ha d'elaborar durant aquest any 2020.

16. Seguir fomentant la rehabilitació dels habitatges per fer-los més eficients, reduir-ne el consum d'energia i permetre una millor integració en l'entorn.

17. Assegurar un rol exemplar de tota l'Administració mitjançant la col·locació d'energies renovables a tots els edificis de l'Administració, començant per les escoles, reduint el consum d'electricitat i calefacció en els establiments públics i millorant l'eficiència de l'enllumenat públic amb la regulació de la contaminació lumínica mitjançant l'elaboració d'un reglament en el termini d'un any. Les administracions també hauran d'incorporar un gestor energètic abans de finalitzar l'any 2020 i realitzar auditories de tots els seus edificis calefactats, abans de l'any 2022, d'acord amb les obligacions previstes a la Litecc.

18. Informar els consumidors mitjançant l'etiqueta energètica per als vehicles, els electrodomèstics i els edificis abans del 2023.

19. Incorporar les mesures resultants del procés participatiu pel que fa al procés d'adaptació al canvi climàtic a l'estratègia energètica nacional i de lluita contra el canvi climàtic, reeditant l'esmentat procés participatiu en el cas que sigui necessari incorporar noves mesures per tal d'adaptar l'estratègia als canvis i necessitats que poden esdevenir.

20. Dur a terme una auditoria ambiental dels sectors econòmics turístic, comercial i industrial (on s'inclou la construcció) en el termini de tres anys a la data d'aprovació d'aquesta declaració. Concretament, aquesta auditoria ha d'analitzar tant l'impacte mediambiental (gasos d'efecte hivernacle generats, quantitat de generació de residus, etc.), les necessitats de consum (per exemple, energètic) i de producció d'aquests sectors.

21. Incorporar tallers a l'Escola Andorrana -oberts a la participació dels altres sistemes educatius- per l'estudi de la petjada ecològica per tal conscienciar del canvi climàtic i fomentar un millor ús dels recursos naturals.

22. Promoure projectes de creació d'energia que no afavoreixin l'ús d'energies fòssils.

En l'àmbit de l'economia circular (Objectiu de desenvolupament sostenible 12):

23. Prevenir la generació de residus mitjançant la prohibició dels plàstics d'un sol ús a partir de l'1 de gener del 2021, fomentar l'ús de l'aigua de l'aixeta, especialment al sector hotelier, promoure la reducció de l'ús d'aigua embotellada i implementar un sistema de devolució i retorn.

24. Instal·lar més contenidors de reciclatge i més punts de recollida, amb una atenció especial a les zones habitades allunyades dels nuclis urbans.

25. Promoure polítiques de reciclatge que incentivin el reciclatge total dels residus que es produeixen al país, al mateix temps que es realitza un estudi sobre la viabilitat de reduir la incineració de residus a Andorra.

En l'àmbit del medi natural, el paisatge i la biodiversitat (Objectiu de desenvolupament sostenible 15):

26. Declarar Andorra com a reserva de la biosfera, prenent com a exemple el procediment a la Parròquia d'Ordino, presentant una candidatura elaborada pel Govern, sota els paràmetres que estableix la UNESCO.

27. Donar valor al riu com a espai natural i de biodiversitat dins del nucli urbà, potenciant els passeigs del riu als nuclis urbans, i mantenir-lo lliure de deixalles. Alhora, treballar des del Govern i els comuns per evitar construccions (especialment edificacions) sobre el riu.

28. Vetllar des de totes les institucions, tant governamentals com comunals, per l'aplicació i no vulneració de la *Llei de conservació del medi natural, de la biodiversitat i del paisatge*.

Tot el que es fa públic per a general coneixement i efectes.

Casa de la Vall, 23 de gener del 2020

Roser Suñé Pascuet
Síndica General